

A Pécsi Ítéltábla a Dobrossy és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Dobrossy István ügyvéd, ügyvédi iroda címe) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - az OBH Jogi Képviselési Osztály (ügyintéző: dr. Földesi Margit, alperesi képviselő címe) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt a Törvényszéken indított perében a 2014. május 30. napján kelt 20. sorszámu ítélet ellen a felperes részéről 21. sorszámu alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja, és az alperest terhelő marasztalás összegét 550.000 (ötszázötvenezer) forintra, és ennek az összegnek 2012. november 23. napjától járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatára, míg az alperes által a felperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 75.000 (hetvenötezer) forintra felemeli.

A keresetet ezt meghaladóan tekinti elutasítottnak.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 110.000 forint kártérítést, ennek 2012. november 23. napjától járó késedelmi kamatát, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Határozatának indokolása szerint a felperessel szemben a Sz. Járásbíróság előtt 3.B...../2006. szám alatt indult büntetőeljárás jogosulatlan pénzügyi tevékenység és más bűncselekmények miatt, mely eljárás jelenleg is folyamatban van. A felperes, mint pótmagánvádló 2006. és 2007. években vádindítványt nyújtott be a **Sz-i** Járásbíróságon a reá terhelő tanúvallomást tevő dr. **O. Gy., M. F.**

és V. F. T. vádlottakkal szemben. A Sz-i Járásbíróság a pótmagánvádas eljárásokat a 3.B...../2006. számú büntetőeljárás jogerős befejezéséig felfüggesztette. A felfüggesztett eljárások folytatása iránti kérelem elbírálása során került megállapításra, hogy a pótmagánvádas ügyek elévültek. A felperes által bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti igény kapcsán az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy az alperes jogellenes magatartását egyértelműen bizonyítja a alperes elnökének 2013. február 27. napján írt, és a felperesi képviselőnek megküldött levele. A vagyoni károk tekintetében az elsőfokú bíróság a számlával és megbízási szerződéssel igazolt 110.000 forint ügyvédi díj megtérítésére látott lehetőséget, míg a keresetet a további 90.000 forint útiköltség megtérítésére irányuló részében alaptalannak találta. A felperes ugyanis nem bizonyította, hogy a pótmagánvádas ügyekkel kapcsolatosan hány alkalommal kereste fel jogi képviselőjét Sz-en, és az ezzel összefüggésben felmerült útiköltségét sem igazolta. A felperes 800.000 forint összegű nem vagyoni kártérítés iránti igénye kapcsán úgy foglalt állást, hogy a felperesnek a tisztességes bírói eljáráshoz fűződő személyiségi joga nem vitásan sérült. A felperes ugyanakkor nem bizonyította, hogy az általa indított és elévülés folytán megszűnt pótmagánvádas ügyek nem vagyoni kártérítéssel reparálható hátrányt okoztak számára. A vele szemben indított büntetőeljárás ugyanis még folyamatban van, így nem lehet tudni, hogy az eljáró bíró a felperes által pótmagánvádas eljárásban vádolt tanúk vallomásait a felperes terhére figyelembe veszi-e. Ezen túlmenően a felperes azt sem bizonyította, hogy a pótmagánvádas elévült ügyei nagy valószínűséggel sikerre vezettek volna.

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása, és keresetének maradéktalan teljesítése érdekében a felperes fellebbezett. A fellebbezésben foglaltak szerint az őt ért jogsérelmet elsődlegesen nem az alapozza meg, hogy a megszüntetett eljárások miatt nem tud kellő mértékben védekezni a vele szemben folyamatban lévő büntetőeljárásban, hanem az, hogy törvényben biztosított jogával négy eljárásban sem tudott élni az eljáró tanács elnökének mulasztása miatt. Ebből következően nem azt kellett bizonyítania, hogy az elévült ügyek sikerre vezettek volna, hanem kizárólag azt, hogy a mulasztás miatt ezen eljárásokra vonatkozó jogával nem tudott élni. A bíróság mulasztása, illetve törvénysértő magatartása miatt megrendült az igazságszolgáltatásba vetett hite, mert nem büntethetők azok a személyek, akik rendkívül súlyos bűncselekményeket követtek el sérelmére, és jelentős összegű károkat okoztak számára. Az eljárások megszüntetése azért is sérelmes a számára, mert így nem tudja igazolni a vele szemben folyamatban lévő büntetőeljárás tanúinak szavahihetlenségét, illetve elfogultságát. Az elévülés miatt megszüntetett eljárások pontosan arra szolgáltak volna, hogy a reá terhelő vallomást tevő tanúk szavahihetőségét megdöntse, illetve megkérdőjelezze. A vagyoni kártérítés kapcsán hivatkozott arra, hogy annak elutasított része nem az ügyvéd készkiadása, hanem az általa kifizetett útiköltség, amely azért merült fel, mert a megszüntetett pótmagánvádas eljárásokkal kapcsolatban lakóhelyéről, Győről gépkocsival D-be, az őt képviselő ügyvéd irodájába utazott. Másodlagos fellebbezési kérelmében felvetette az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének indokoltságát is, arra hivatkozással, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének

következményeiről előzetesen nem tájékoztatta, a bizonyítékokat tévesen mérlegelte, a tényállást nem megfelelően tárta fel, és indokolási kötelezettségének nem tett eleget.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a pótmagánvádas eljárás elhúzódása, a vádlottak büntethetőségének elévülése nem teremtett olyan helyzetet, amely jogsértéssel okozati összefüggésben a felperest hátrány érte. A felperesre terhelő vallomást tevő tanúk szavahihetőségének megdöntése, illetve megkérdőjelezése nem függ a pótmagánvád alapján indult büntetőeljárások sikerétől, azt a felperes az ellene folyamatban lévő büntetőügyben is megteheti, azaz olyan bizonyítékot tárhat a bíróság elé, amely kétségesse teszi a tanúk szavahihetőségét. A felperest tehát személyiségi jogának megsértésével összefüggésben olyan hátrány nem érte, amely indokoltá tenné a nem vagyoni kártérítés megítélését.

A fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a másodfokú bíróság az elsőfokú eljárásban csatolt bírósági határozatok tartalma alapján az alábbiakkal egészíti ki:

A felperes 2007. január 5. napján tett feljelentést dr. **O. Gy.** ellen a B. Rendőrkapitányságon magánokirat-hamisítás vétsége és csalás büntette miatt. A D. Nyomozó Ügyészség 2007. március 5. napján Ny..../2007. számú határozatával a hamis tanúzás büntette vonatkozásában a nyomozást megszüntette. A felperes 2007. augusztus 2. napján vádindítványt nyújtott be a B. Városi Bíróságon dr. **O. Gy.** vádlott ellen magánokirat-hamisítás vétsége miatt. A **Sz-i** Városi Bíróság 2011. május hó 25. napján kelt 3.B...../2008/4. számú végzésével a büntetőeljárást felfüggesztette.

A **Sz-i** Városi Bíróság a 2012. november 21. napján kelt 25.B...../2012/2. számú végzésével a dr. **O. Gy.** vádlott ellen magánokirat-hamisítás vétsége miatt indult büntetőeljárást a büntethetőség elévülése miatt megszüntette. Határozatának indokolása szerint a nyomozás elrendelése, azaz 2007. január 5. napja óta nem történt elévülést félbeszakító cselekmény, ezért az elévülés 2010. január 5. napján bekövetkezett. Az ügyben az eljárás felfüggesztésére már az elévülés bekövetkeztét követően került sor. Az elsőfokú határozatot az alperes a 2013. április hó 19. napján kelt 2.Bkf...../2013/2. számú végzésével helybenhagyta.

Az alperes a 2013. február 8. napján kelt végzésével a zsarolás büntettének kísérlete miatt **V. F. T.** ellen indított büntetőügyben a **Sz-i** Városi Bíróság 2012. évi október hó 18. napján meghozott 3.B...../2011/2. számú végzését hatályon kívül helyezte, és a **V. F. T.**-ral szemben zsarolás büntettének kísérlete miatt indult büntetőeljárást megszüntette. Határozatának indokolásából megállapíthatóan a felperes 2004. június 22. napján zsarolás büntettének kísérlete miatt tett feljelentést **V. F. T.**-ral szemben a B-i Rendőrkapitányságon. A **B-i** Városi Ügyészség a 2006. június 29. napján kelt B...../2004-42/I. számú határozatával a nyomozást

bizonyítottság hiányában megszüntette. A felperes 2006. október 10. napján **V. F. T.** vádlottal szemben zsarolás büntettének kísérlete miatt terjesztett elő pótmagánvádat a **B-i** Városi Ügyészségen. A másodfokú határozat szerint az elévülést félbeszakító utolsó cselekménynek a nyomozóhatóság által 2006. június 2. napján foganatósított iratismertetés tekinthető, így a sérelmezett bűncselekmény büntethetősége elévült.

A felperes 2005. október 18. napján feljelentést tett **V. F. T.** ellen a **B-i** Rendőrkapitányságon csalás büntette miatt. A **B-i** Rendőrkapitányság 2006. február 13. napján kelt határozatával a nyomozást megszüntette. A felperes a **B-i** Városi Bírósághoz 2006. május hó 9. napján érkezett vádindítványával **V. F. T.** vádlottat csalás büntettének elkövetésével vádolta. A **Sz-i** Városi Bíróság a 2011. május 25. napján kelt 3.B...../2008/6. számú végzésével a **V. F. T.** vádlottal szemben folyamatban lévő büntetőeljárást felfüggesztette.

A **Sz-i** Városi Bíróság a 2012. november 23. napján kelt 25.B.....2012/3. számú végzésével a **V. F. T.** vádlott ellen csalás büntette miatt indult büntetőeljárást a büntethetőség elévülése miatt megszüntette. Határozatának indokolása szerint az elévülést félbeszakító cselekmény utoljára 2006. január 31. napján történt, így az elévülés 2011. január 31. napján bekövetkezett. Az ügyben az eljárás felfüggesztésére már az elévülés bekövetkezte után került sor. Az elsőfokú határozatot az alperes a 2013. január 25. napján kelt 2.Bkf...../2013/2. számú végzésével helybenhagyta.

A felperes 2006. december 22. napján feljelentést tett **V. F. T.** ellen hamis vád büntette miatt. A **Gy-i** Nyomozó Ügyészség a 2007. január 12. napján kelt NY..../2006. számú határozatával a feljelentést elutasította. A felperes a **B-i** Városi Bírósághoz 2007. április 24. napján érkezett vádindítványával **V. F. T.** vádlottat hamis vád büntettének elkövetésével vádolta. A **Sz-i** Városi Bíróság a 2011. május 25. napján kelt 3.B...../2008/4. számú végzésével a **B. F. T.-ral** szemben hamis vád büntette miatt folyamatban lévő büntetőeljárást felfüggesztette.

A **Sz-i** Városi Bíróság a 2012. november 21. napján kelt 5.B...../2012/2. számú végzésével a **V. F. T.-ral** szemben hamis vád büntette miatt indult büntetőeljárást a büntethetőség elévülése miatt megszüntette. Határozata szerint 2007. június 8. napját követően az eljárást félbeszakító eljárási cselekmény nem történt, ezért az elévülés 2010. június 8. napján bekövetkezett, az ügyben az eljárás felfüggesztésére az elévülés bekövetkeztét követően került sor. Az alperes 2013. január 25. napján kelt Bkf...../2013/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

A pótmagánvádas eljárások, illetve az azt megelőző nyomozás során a gy.-i lakóhelyű felperes több alkalommal felkereste a d.-i székhelyű jogi képviselőjét.

Mellőzi ugyanakkor a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból a pótmagánvádas eljárások felfüggesztése tárgyában született határozatokban foglalt eljárási szabálysértések felsorolását.

A tényállás fenti módosítására is figyelemmel a másodfokú bíróság csak részben értett egyet az elsőfokú bíróság ítéleti döntésével és az általa kifejtett jogi indokokkal.

A felperes a perben az 1959. évi Ptk. 339.§-ának (1) bekezdése és 349.§-ának (1) és (3) bekezdése szerinti bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti keresetet terjesztett elő. A bizonyítási tehernek a kártérítési felelősség területén érvényesülő szabálya szerint őt terhelte a bizonyítás arra nézve, hogy a kártérítésnek az 1959. évi Ptk.339.§-a (1) bekezdésében szabályozott általános feltételei (jogellenes magatartás, kár és e kettő közötti okozati összefüggés), valamint az 1959. évi Ptk. 349.§-ának (1) bekezdése szerinti különös feltételei is fennállnak, míg az alperes a kártérítési felelősség alól annak bizonyításával menthette ki magát, hogy a pótmagánvádas ügyek intézése során az eljárási szabályok betartásával járt el.

Az alperes a 2013. február 23. napján kelt levelében az ügyintéző bíró felróható késedelmét, eljárási szabálysértését elismerte, ezért a továbbiakban a felperes tartozott bizonyítani, hogy az alperes személyiségi jogsérelmet okozó mulasztásával okozati összefüggésben olyan hátrány érte, amelynek csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez indokolt és szükséges a nem vagyoni kártérítés megítélése.

A bűncselekmények büntethetőségének elévülésekor hatályos Alkotmány 57.§-ának (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 6.§-ának (1) bekezdése értelmében a bíróságnak, az ügyésznek és a nyomozóhatóságnak kötelessége, hogy az e törvényben megállapított feltételek esetén a büntetőeljárást megindítsa, illetőleg az eljárást lefolytassa. A 12.§ (1) bekezdése értelmében a bíróság feladata az igazságszolgáltatás.

A büntetőeljárási törvényben 2003. július 1. napjától bevezetett pótmagánvád intézménye az ügyészi vádmonopólium alóli kivételt jelent. A Be.53.§-ának (1) bekezdésében meghatározott esetekben (feljelentés elutasítása, nyomozás megszüntetése, vádemelés mellőzése, vádelejtés) lehetőséget ad a sértettnek arra, hogy a bűncselekmény elkövetőjével szemben fellépjen. A sérelemnek a konkrét sértett általi értékelését szem előtt tartva tehát a sértett belátására bízta a bírói úton való jogérvényesítést, és ezzel a bűnüldözői (ügyészi) értékeléssel szemben lényegében egy korrekciós lehetőséget biztosít a sértettnek.

Az irányadó tényállás szerint a pótmagánvádas eljárások lefolytatására azért nem került sor, mert az ügyet intéző bíró a büntetőeljárási törvényben foglalt

kötelezettségét megszegve az eljárás előbbre vitelét szolgáló érdemi eljárási cselekményt nem végzett, és ennek következtében a pótmagánvádas eljárás tárgyát képező bűncselekmények büntethetősége elévült. Az ügyintéző bíró mulasztása tehát a felperest elzárta az őt megillető igény érvényesítésétől, amellyel sérült a felperesnek a Be.6.§-ának (1) bekezdésében biztosított bírósághoz fordulás joga, azaz, hogy a sérelmére elkövetett bűncselekményt törvény által felállított független bíróság bírálhassa el. Ezzel a felperest olyan immateriális hátrány érte, amely - az alperes által elismert személyiségi jogsérelmen keresztül - az 1959. évi Ptk.84.§-a (1) bekezdése e) pontjának alkalmazásával kellő alapul szolgál a nem vagyoni kártérítéshez. {A bírósághoz fordulás jogának csorbulásával kapcsolatosan hasonló jogi álláspontra helyezkedett a Kúrai is a BH2013.89. számú eseti döntésében.}

Miután a jogsérelem és az ebből fakadó hátrány a felperest azáltal érte, hogy több, általa kezdeményezett bírósági eljárásban a bíróságnak felróható okból nem került sor az eljárás lefolytatásra, nincsen jelentősége annak, hogy ezek az eljárások milyen eredménnyel zárultak volna, és mennyiben befolyásolták volna a felperessel szemben indított büntetőeljárás kimenetelét. Abban ugyanakkor egyetértett a másodfokú bíróság az alperessel, hogy a pótmagánvádas eljárásoktól függetlenül a felperes nincsen elzárva attól, hogy az ellene folyamatban lévő büntetőeljárásban az egyes, ott kihallgatott tanúk vallomásaival kapcsolatosan olyan további bizonyítékra hivatkozzon, amely a tanúk által előadottakat cáfolja, tanúvallomásuk bizonyító erejét lerontja. E körülményre is figyelemmel a másodfokú bíróság az 1959. évi Ptk.355.§-ának (4) bekezdése alapján a nem vagyoni hátrány csökkentéséhez eljárásonként 100.000 forint, összesen 400.000 forint kártérítés megállapítását találta indokoltnak.

A periratokból megállapíthatóan az utóbb megszüntetésre került pótmagánvádas eljárásokban a gyulai lakóhelyű felperes debreceni székhelyű jogi képviselő közreműködését vette igénybe. Az ügyek tárgya a másodfokú bíróság megítélése szerint mindenképpen szükségessé tette a jogi képviselővel való személyes konzultációt is, ezért a bizonyítékok Pp.206.§-ának (3) bekezdése szerinti mérlegelésével - a számlával igazolt ügyvédi költségeken felül - eljárásonként 10.000 forint, összesen 40.000 forint útiköltség megfizetésére kötelezte az alperest.

Mellőzi ugyanakkor a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet indokolásából a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényre (Ptk.) való hivatkozást, mert a Ptk. hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 54.§-a alapján a jogvita elbírálása során még az 1959.évi Ptk. rendelkezései alkalmazandók. Mellőzni kellett a Pp.2.§-ának (1) bekezdésére történő utalást is, miután a felhívott jogszabályhely csak a polgári perekben eljáró bíróságok számára fogalmaz meg kötelezettségeket. Szükségtelen volt a pótmagánvádas eljárásokban hozott felfüggesztő végzések egyes hibáinak értékelése is, ugyanis a kiegészített tényállásból megállapíthatóan az elévülés már az eljárások felfüggesztését megelőzően bekövetkezett, vagyis a határozatok esetleges hibái nincsenek okozati összefüggésben a felperest ért károkkal.

A fellebbezési eljárásban a felperes által sérelmezett eljárási szabálysértések orvosolhatók voltak, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére indokot nem látott.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta, az alperest terhelő vagyoni kártérítés összegét 150.000 forintra felemelte, míg az alperest marasztalta 400.000 forint nem vagyoni kártérítésben, valamint a fenti összegeknek az 1959. évi Ptk.301.§-ának (1) bekezdése szerinti késedelmi kamatában, a keresetben megjelölt időponttól.

A másodfokú bíróság döntése folytán a felperes keresete nyilvánvalóan eltúlzott nem volt, ezért az alperes a Pp.81.§-ának (2) bekezdése alapján a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére köteles. Ez magában foglalja a felperest képviselő ügyvéd munkadíját {a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§-a (2) bekezdésének a) pontja és 4/A.§-ának (1) bekezdése}, valamint tárgyalásonként 10.000 forint, összesen 40.000 forint útiköltséget.

A felperes fellebbezése megközelítően fele részben volt sikeres, ezért a Pp.81.§-ának (1) bekezdése alapján mindegyik fél viseli a másodfokú eljárásban felmerült költségét. Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62.§-a (1) bekezdésének g) pontja szerinti tárgyi illeték-feljegyzési jog ellenére a felperest fellebbezési eljárási illeték lerovására hívta fel, az Itv. 39.§-ának (1) bekezdése és 46.§-ának (1) bekezdése alapján számított illetéknél alacsonyabb összegben. Minderre figyelemmel a fellebbezési eljárási illeték megfizetésére a felperest nem kötelezte, míg az alperes az Itv.5.§-a (1) bekezdésének c) pontja alapján teljes személyes illetékmentességben részesült, az Itv.4.§-ának (1) bekezdése alapján illeték megfizetésére nem kötelezhető, azt a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

Pécs, 2015. május 29.

Dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, Dr. Kutasi Tünde s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró

A kiadmány hitelül: